

Riktlinje för god ekonomisk hushållning

Region Halland

INLEDNING OCH SYFTE

Den kommunala verksamheten och dess ekonomiska förvaltning regleras i stor omfattning av Kommunallagen. Enligt denna ska kommunen/regionen bland annat fatta beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Regionens ekonomiska förvaltning styrs emellertid också av Lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt av annan normering och praxis inom ekonomiområdet.

I Region Halland arbetar vi med tillitsbaserad styrning och ledning som utgår ifrån kvaliteten i leveransen till medborgaren. En tillitsbaserad styrning är en styrning som skapar långsiktighet och utrymme för effektivisering, utveckling och förnyelse. Genom att ge stort ansvar och visa tillit till nämnderna sätts fokus på verksamhetens syfte och medborgarens behov, där varje beslutsnivå aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv och där förtroendet för professionernas verksamhetsnära kunskap och erfarenhet ansvarar för att skattemedel hanteras på bästa möjliga sätt inom givna ramar.

Denna riktlinje för god ekonomisk hushållning ska fastställa ramverket för Regionstyrelsens ekonomiska styrning av regionens verksamheter, men utgör även ett komplement till nämnda lagar, rekommendationer och normeringar. Syftet är att samla regionens övergripande principer för ekonomistyrning i ett gemensamt dokument. Översyn sker årligen i samband med beslut om Mål och budget. Riktlinjen reglerar inte den ekonomiska styrningen av koncernbolagen.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

God ekonomisk hushållning innebär enligt Kommunallagen att såväl regionens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås. Det betyder även att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Regionens budget ska innehålla finansiella mål och mål för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning krävs att det finns ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat, kvalitet och effektivitet. För att åstadkomma detta samband krävs bland annat en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap samt tydliga mål. Detta främjar också möjligheterna för kommande generationer att erhålla åtminstone samma servicenivå som dagens generation.

Det krävs också en rättvisande och tillförlitlig redovisning och uppföljning som ger information om avvikelser gentemot målen. För att bedöma huruvida Region Halland uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning behöver resursåtgången ställas i relation till verksamheternas måloppfyllelse.

PLANERING OCH UPPFÖLJNING

- Region Hallands planerings- och uppföljningsprocess regleras utifrån av Regionstyrelsen antagna riktlinjer för planering och uppföljning.
- Regionfullmäktige tar årligen fram prioriterade fokusområden på övergripande nivå som beskriver vad våra verksamheter ska sträva mot att uppnå. Varje nämnd/styrelse ska bidra till den övergripande måluppfyllelsen som är formulerad i Regionfullmäktiges beslut om Mål och budget.
- Uppföljning sker regelbundet inom samtliga styrelser och nämnder. Uppföljningen ska säkerställa att genomförandet av regionens verksamheter är ändamålsenlig, effektiv och görs utifrån Regionfullmäktiges ambitioner i Mål och budget.

RESURSFÖRDELNING

- Region Hallands årliga beslut om Mål och Budget är Regionfullmäktiges viktigaste dokument för att styra regionens verksamheter på kort och medellång sikt.
- Budgetbeslutet i Mål och Budget omfattar resursfördelning av verksamhetens nettokostnad, investeringsplan och övriga områden i tillämpliga delar.
- Tilldelade resurser utgör begränsningen för verksamhetens omfattning. Tilldelade resurser kan även utgöras av avgifter, exempelvis för tandvård.
- Tilldelade resurser är bindande för nämnden, vilket innebär att nämnden inte fritt kan föra medel mellan olika anslag.
- En strävan är att varje nämnd ska ha så få beslutade anslag som möjligt.
- Tilläggsanslag ska normalt endast anvisas för helt oförutsedda händelser samt utifrån beslut kopplat till resultatthanteringen.
- Alla former av statsbidrag betraktas i normalläget som regiongemensam finansiering.

RESULTATHANTERING

- En grundförutsättning för den ekonomiska styrningen är att nämnderna tar ansvar för den från Regionfullmäktige angivna budgetramen.
- Som ett led i den tillitsbaserade styrningen ska nämnden/styrelsen ta ansvar för och tillgodoräknas effekterna av sitt eget agerande (oavsett om nämnden redovisar ett överskott eller underskott). Likaså önskas endast materiella avvikelser/diskussioner lyftas till nästa beslutande nivå.
- Budgetavvikelseerna kan balanseras helt eller delvis genom beslut i Regionstyrelsen.
- Resultatthantering sker per nämnd/styrelse och regleras i budgeten året efter räkenskapsåret.
- En plan för att återställa eventuellt underskott inom maximalt tre år efter räkenskapsårets utgång ska tas fram av berörd nämnd/styrelse.
- Kostnader som inte uppkommit på grund av beslut som ej genomförts undantas från resultatthantering, exempelvis beroende på försenad uppstart av ny verksamhet eller uteblivna kapitalkostnader för investeringar som inte genomförts.
- Över-/underskott inom konkurrensutsatt verksamhet hanteras redovisningsmässigt som en särredovisning av eget kapital.
- Regionstyrelsen äger rätt att göra justeringar i eget kapital för konkurrensutsatta verksamheter.

INVESTERINGAR

- Investeringsplanen i Mål och budget anger utrymmet för nämndens investeringsplan.
-

- Budgetbeslutet innefattar en tioårig investeringsplan där periodisering av årliga utgifter utgör den årliga investeringsbudgeten.
- När beslut fattas om investeringar ska också finansiering av investeringarnas driftkostnader säkerställas.
- Om medel som upptagits i investeringsplanen ska tas i anspråk tidigare än vad som anges i planen krävs särskilt beslut av Regionstyrelsen.
- Regiongemensamma beräkningar för kapitalkostnader i Mål och budget ska användas i nämndernas internbudget.
- Kostnader för framtagande av beslutsunderlag, såsom förstudier, ska inrymmas i investeringsbudgeten under förutsättning att investeringsprojekt beslutas.
- Kostnader för framtagande av förstudie som Regionstyrelsen avslår eller avbryter hanteras som driftkostnad och tas av initiativtagande nämnd inom befintlig budgetram.
- Kontinuerlig redovisning under pågående arbete samt slutredovisning sker till Regionstyrelsen.
- Överskridanden avseende fastighetsinvesteringar som befaras överstiga 5 procent av budgeten samt uppgår till minst 5 mnkr i pågående projekt ska anmälas till Regionstyrelsen som tar ställning till vilka eventuella åtgärder som ska vidtas samt om frågan ska underställas Regionfullmäktige.
- Överskridanden avseende övriga investeringar som befaras överstiga 5 procent av budgeten samt uppgår till minst 5 mnkr i pågående projekt ska anmälas till Regionstyrelsen som tar ställning till vilka eventuella åtgärder som ska vidtas samt om frågan ska underställas Regionfullmäktige. Överskridanden under 5 mnkr men mer än 10 procent av budgeten, ska anmälas till nämnd med förslag på åtgärder för att hålla budget.
- För beslutade investeringar, som har en budget över flera kalenderår, ombudgeteras regelmässigt medel som ej förbrukats under året över till nästkommande års budget till dess att investeringen är färdigställd. Detta görs under förutsättning att investeringen, beslutad i innevarande års budget, ej har slutförts.
- För årligen återkommande investeringar där medel avsätts regelbundet, sker ingen ombudgetering.
- Beslut om ombudgetering av investeringsbudgeten fattas av Regionstyrelsen. Detta sker i samband med resultathanteringen.

FASTIGHETER OCH LOKALER

- Det ska finnas en strategisk lokalförsörjningsplan för Region Halland.
 - Regionens fastighetsfunktion avgör om verksamhet ska bedrivas i egna eller förhyrda lokaler.
 - Regionens fastighetsfunktion ansvarar för att verksamheten har tillgång till hållbara och ändamålsenliga lokaler till marknadsmässiga priser.
 - Regionens fastighetsfunktion har all dialog med externa fastighetsägare och hyresgäster (gäller ej elevbostäder).
 - Extern uthyrning ska ske efter marknadsmässig prissättning.
 - Regionens fastighetsfunktion ansvarar för tomställda lokaler.
 - Regionstyrelsen äger alla fastigheter i regionens verksamhet. Kapitalkostnader kan ses som en intern ersättning till Regionstyrelsen för tillhandahållande av ändamålsenliga lokaler.
 - Regelverket för internhyror reglerar vad som gäller i förhållandet hyresvärd/hyresgäst. Interna hyror är en metod för att fördela regionens kostnader för lokaler. Hyror ska stimulera till kostnadsmedvetande samt uppmuntra ett effektivt utnyttjande genom att skapa incitament för optimerad lokalefterfrågan.
-

- Byggnadsinvestering får endast genomföras av regionens fastighetsfunktion.
- Uttag och fördelning av kostnad för byggnadsinvesteringar och verksamhetsanpassningar i fastigheter regleras i internhyresreglerna.

KOSTNADER OCH INTÄKTER

- Respektive verksamhet ska bära sina egna kostnader och intäkter för att ge en rättvisande bild. Som huvudregel ska internt köpta tjänster regleras, värdet av att fördela dessa kostnader till kostnadsbärare måste dock ställas mot den administrativa börda detta medför. Vägledande för om en fördelning av kostnaden ska ske bör vara hur stort incitament för hushållning den kan uppskattas medföra.
- Utgångspunkten för interna affärer/tjänster ska vara den gemensamma nyttan, det vill säga att genom optimal samverkan bidra till en god ekonomisk hushållning i regionen.
- Interna affärer inom Region Halland ska bygga på skriftliga överenskommelser mellan köpande och säljande enhet.
- Prissättning ska baseras på budgeterad självkostnad inklusive overheadkostnader, dock högst till marknadspris.
- Prisjusteringar ska utgå från relevant index för tjänsten och finnas reglerade i överenskommelsen mellan köpande och säljande enhet.

FINANSFÖRVALTNING

- Region Hallands finansförvaltning regleras utifrån av Regionfullmäktige antagen finanspolicy.
- Regionens centrala ekonomifunktion ska vara den enda kontakten mot de finansiella marknaderna.
- Då merparten av regionens materiella investeringar inte ger någon ekonomisk avkastning, utan tvärtom medför ökade driftkostnader, bör investeringar inte finansieras genom upplåning.
- Leasing betraktas som en form av upplåning och ska hanteras som ett lån. I ärenden rörande leasing ska kontakt tas med regionens centrala ekonomifunktion.

INKÖP OCH UPPHANDLING

- Inköp och upphandling ska ske i enlighet med Regionfullmäktiges antagna inköspolicy med tillhörande riktlinje.
- Inköpsverksamheten är av strategisk betydelse och ska bidra till att regionens resurser används på bästa sätt.

KORRUPTION

- Regionfullmäktige har beslutat om en Antikorruptionspolicy med tillhörande riktlinjer. Medarbetare i Region Halland har ett ansvar för att motverka alla former av mutor och korruption.
-